

Opis systemu kontroli wewnętrznej

1. Nadsański Bank Spółdzielczy odpowiednio do zapisów 1.11 Rekomendacji H wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego, dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach publikuje informacje zawierające opis systemu kontroli wewnętrznej. Szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej określają uchwalone przez Zarząd Banku i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą:

- „Regulamin systemu kontroli wewnętrznej w Nadsańskim Banku Spółdzielczym”,
- „Regulamin funkcjonowania stanowiska ds. zgodności w Nadsańskim Banku Spółdzielczym”,
- „Polityka zgodności w Nadsańskim Banku Spółdzielczym”,
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem braku zgodności w NBS.

Szczegółowe zasady działania Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu określają Regulaminy działania tych organów.

2. Cele systemu kontroli wewnętrznej:

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka oraz skali działalności Banku, w sposób trwały i spójny wkomponowany w funkcjonowanie Banku jako całości oraz stanowi podstawę bezpiecznego i stabilnego prowadzenia działalności.

Celem podstawowym (ogólnym) systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

3. Rola Zarządu, Rady Nadzorczej oraz Komitetu Audytu w systemie kontroli wewnętrznej Banku.

1) Zadania Zarządu Banku :

- odpowiedzialność za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej,
- podejmowanie działań mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką ds. zgodności i komórką ds. kontroli,
- ustanawianie kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej i przedstawianie ich do zatwierdzenia Radzie Nadzorczej,
- ustanawianie zasad projektowania, zatwierdzania i wdrożenia mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku,
- zatwierdzanie kryteriów wyboru procesów istotnych uwzględniające strategię zarządzania Bankiem i model biznesowy oraz listę procesów istotnych,
- zapewnienie regularnego przeglądu wszystkich procesów istotnych,
- odpowiedzialność za adekwatność i skuteczność mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku,
- ustanawianie zakresu i kryteriów niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmujących weryfikację bieżącą i testowanie,
- zapewnienie funkcjonowania matrycy funkcji kontroli oraz przypisywanie zadań związanych z zapewnieniem jej funkcjonowania,
- ustanawianie zasad raportowania co najmniej o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania,
- w przypadku wykrycia nieprawidłowości w systemie kontroli wewnętrznej podejmowanie odpowiednich działań w celu ich usunięcia, w tym określenie środków naprawczych i dyscyplinujących,

- odpowiedzialność za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, w tym za opracowanie polityki zgodności Banku, zapewniającej jej przestrzeganie oraz składanie Radzie Nadzorczej i Komitetowi Audytu raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- nie rzadziej niż raz w roku informowanie Rady Nadzorczej o sposobie wypełnienia swoich zadań ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej,
 - b) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących,
 - c) zapewniania niezależności komórce ds. zgodności,
 - d) zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracownika komórki do spraw zgodności.

2) Zadania Rady Nadzorczej:

- sprawowanie nadzoru nad wprowadzeniem systemu zarządzania tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku,
- dokonywanie co najmniej raz w roku na podstawie opinii Komitetu Audytu oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki ds. zgodności oraz oceny stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych:
- nadzorowanie wykonywania obowiązków przez Zarząd, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- zatwierdzanie polityki zgodności banku,
- co najmniej raz w roku dokonywanie oceny efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank,
- zatwierdzanie kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowionych przez Zarząd.

3) Zadania Komitetu Audytu:

- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej,
- monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej,
- monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej,
- kontrowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Banku świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie,
- informowanie Rady Nadzorczej Banku o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także jaka była rola Komitetu w procesie badania,
- dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w Banku,
- opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania,
- opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem,
- określenie procedury wyboru firmy audytorskiej przez Bank,
- przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w przypadku, gdy Bank nie zlecałby badania Związkowi Rewizyjnemu, do którego należy,
- przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej w Banku.

4. Organizacja systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o trzy linie obrony.

System kontroli wewnętrznej w Banku zorganizowany jest na trzech, niezależnych poziomach (trzy linie obrony):

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, w tym stosowanie przez pracowników mechanizmów kontroli ryzyka,
- 2) na drugi poziom składa się:
 - zarządzanie ryzykiem realizowane przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt 1),
 - działalność Zespołu Zgodności i Kontroli,
- 3) na trzeci poziom składała się działalność audytu wewnętrznego realizowanego przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS na zasadach określonych w umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia.

Pracownicy komórek Banku na pierwszym i drugim poziomie w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie poprzez monitorowanie pionowe i monitorowanie poziome monitorowali przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

5. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębniał:

- 1) funkcję kontroli,
- 2) komórkę ds. zgodności,
- 3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego.

1) Funkcja kontroli:

- ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku,
- realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie zarządzania (I i II linia obrony),
- ma podstawowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa Banku, uzyskiwania wymaganej jakości i poprawności wykonywanych czynności, zapobieganiu i eliminacji nieprawidłowości i nadużyć oraz minimalizowania ryzyka,
- obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,

Realizacja zadań funkcji kontroli polega na:

- stosowaniu mechanizmów kontrolnych w toku realizacji procesów istotnych,
- niezależnym realizowanym w trakcie roku monitorowaniu przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
- raportowaniu w ramach funkcji kontroli tj. sprawozdawaniu wyników działania funkcji kontroli (np. realizacja planów) oraz wyników monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych,

Za zaprojektowanie i prawidłowe działanie funkcji kontroli odpowiedzialni są kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych w Banku, którzy obowiązani są systematycznie oceniać stopień przestrzegania mechanizmów kontroli, a także ich dopasowanie do poziomu ryzyka wynikającego z charakterystyki procesów Banku, w ramach których realizowane są poszczególne czynności.

Obowiązek realizacji działań w ramach funkcji kontroli wynika z:

- zakresu zadań i odpowiedzialności,
- „Regulaminu organizacyjnego w NBS”,
- „Regulaminu systemu kontroli wewnętrznej w NBS”,
- matrycy funkcji kontroli,
- regulacji wewnętrznych dotyczących realizacji procesu (polityki, instrukcje, regulaminy).

2) Komórka ds. zgodności:

- struktura organizacyjna komórki ds. zgodności dostosowana do zakresu prowadzonej działalności oraz ryzyka na jakie narażony jest Bank,
- działalność komórki ds. zgodności realizowana jest przez Zespół Zgodności i Kontroli,
- zadaniem komórki ds. zgodności jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku,
- usytuowanie organizacyjne komórki ds. zgodności w strukturze organizacyjnej gwarantuje niezależność tej komórce poprzez:
 - a) bezpośrednią podległość Prezesowi Zarządu Banku,
 - b) możliwość bezpośredniego i jednoczesnego komunikowania się z Zarządem i Radą Nadzorczą Banku,
 - c) uczestnictwo w posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej,
 - d) szczególny tryb powoływania i odwoływania za zgodą Rady Nadzorczej,
 - e) szczególny tryb kontroli poziomu wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w komórce,
 - f) ochronę przed rozwiązaniem stosunku pracy lub przesunięciem - po uprzednim wysłuchaniu pracownika tej komórki przez Radę Nadzorczą,
 - g) w przypadku zmiany na stanowisku zgodności Bank informuje KNF wraz ze wskazaniem przyczyn,
 - h) Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają „Regulamin funkcjonowania komórki ds. zgodności w Banku”.

6. Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez Radę Nadzorczą.

Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w banku obejmuje ocenę adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, zapewnienia zgodności oraz niezależną ocenę dokonaną przez audyt wewnętrzny realizowany na mocy zapisów Umowy Systemu Zrzeszenia BPS.

Przedmiotowa ocena dokonywana jest w oparciu o ustanawiane przez Zarząd, przyjęte przez Radę Nadzorczą kryteria oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej m.in. na podstawie:

- 1) informacji Zarządu Banku o realizacji zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej,
- 2) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta,
- 3) wyników audytu zrealizowanych przez Spółdzielnie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,
- 4) raportów przedstawianych przez komórkę ds. zgodności,
- 5) wyników oceny rocznej Badania i Oceny Nadzorczej (BION) oraz inspekcji dokonywanej przez KNF,
- 6) stopnia realizacji celów strategicznych Banku,
- 7) osiągnięcia założeń finansowych na dany rok, w tym wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony,
- 8) raportów z przeprowadzenia niezależnego monitorowania i testowania w ramach funkcji kontroli,
- 9) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez uprawnione podmioty zewnętrzne (np. UOKiK),

Przy dokonywaniu oceny, Rada Nadzorcza w szczególności zwraca uwagę na poniższe kwestie:

- 1) skuteczność działań podejmowanych w celu ograniczenia wystąpienia nieprawidłowości krytycznych i znaczących,
- 2) ilość błędnie, nieadekwatnie zaprojektowanych mechanizmów kontrolnych,
- 3) skuteczność raportowania o nieprawidłowościach krytycznych i znaczących,
- 4) ilość reklamacji i skarg od klientów Banku.

Z uwagi na fakt, że Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony oraz uwzględniając zapisy Ustawy o bankach spółdzielczych, III linia obrony (tj. audyt wewnętrzny) jest realizowana przez Spółdzielnię. W związku z tym ocena adekwatności i skuteczności III linii obrony jest dokonywana przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.

Schemat struktury Systemu Kontroli Wewnętrznej w Nadszańskim Banku Spółdzielczym

